Двете описания на бойните сражения по динамика и картинност твърде много напомнят на подобни картини из «Словото»:

Запищяха остри стрели,
Затрещяха саби в снаги,
Коне цвилят, въздух ехти,
Текат кърви като реки.

По вси поля там широки
Слал се й народ като снопи,
Покриха се вредом поля
Със юнашки мрътви тела.[1]

Въздействието на «Слово о полку Игореве» се изразява още и в следните подробности в поемата «Падание на българската стара държава»: решителната среща с турците става в «Софийско равно кърe», споменава се река Тополница, около която става сражението. Срещат се изрази като: «и нападат като тъма», «само пусти псета вият» и др. Накрай авторът говори за замлъкналите гусли, които се отказват от песен поради покоряването на народа. Този образ безспорно Козлев е заел от «Слово о полку Игореве», само че го е поставил в друго положение. Докато авторът на «Словото» чрез своята лира прославя миналите и сегашни подвизи на своя народ, Козлев с тъга в душата възвестява:

Край Дунавски мътни вълни
Обвиснали дремят върби,
Между листе побледнели
Висят гусли опустели.

Не'щат струни да заечат,
Нито песен ще запеят!

Първият български преводач на «Слово о полку Игореве» е Райко Жинзифов. В своята «Новобългарска сбирка» (М., 1863) той помества превода си, а също и староруския текст. Предговорът на Жинзифов ясно разкрива, че той високо цени това бележито староруско произведение, че добре познава литературата, сверзана с него. При превеждането Жинзифов широко е използувал руските преводи на Дубенски, Гербел и Максимович. Сам той има скромна оценка за превода си — да послужи като повод за нови «попълни, по-верни и по-равни» преводи на «Словото».

Работил доста време върху превода си, изпитващ голям пиетет към «Слово о полку Игореве», напълно естествено е то да окаже по-дълбоко въздействие и в поетическото дело на самия Жинзифов. И наистина такова въздействие има в някои негови произведения. Такъв елемент е преди всичко образът на певеца-гуслар, който Жинзифов въвежда в няколко свои творби: «Гуслар в събор», «Просяк», «Молитва». И трите са печатани в българското списание «Братски труд» (М., 1862, кн. 4). Това показва, че Жинзифов ги е писал успоредно с работата си върху превода на «Словото».

Когато той в стихотворението си «Гусляр в събор» пише:

Так велит он сос силен глас,
Новий Боян, народен певец,
Так гърло кинит час по час,
Носейки на глава си венец.

---

[1] Н. Д. Козлев, п. с., стр. 14—15.